

Dnevni list, 15.7.2008.

Intervju: Hido Bišćević, glavni tajnik Vijeća za regionalnu suradnju

Investicije sele na jugoistok Europe

MOSTAR – Vijeće za regionalnu suradnju čije sjedište je prije nekoliko mjeseci otvoreno u Sarajevu ima zadatac da u suradnji s europskim institucijama pomaže vladama zemalja jugoistočne Europe da što prije ostvare svoje ambicije i ciljeve, a to je uključivanje u Europsku uniju, kaže u intervju za naš list glavni tajnik Vijeća za regionalnu suradnju Hido Bišćević. Vijeće je prva institucija te vrste u ovom dijelu Europe i, kako ističe tajnik Bišćević, most koji povezuje Europsku uniju i zemlje jugoistoka Europe na konkretnim projektima razvitka, gospodarstva, socijalnog razvitka, jačanja sigurnosti itd.

Što su prioriteti Vijeća za regionalnu suradnju?

- Prioriteti će biti usmjereni na ona područja koja vladama pomažu da što prije ostvare članstvo u EU. Vijeće dolazi kao nasljednik Pakta stabilnosti, ali ono što nas čini drukčijim od Pakta je to da smo mi istovremeno operativno tijelo tzv. procesa suradnje u jugoistočnoj Europi, to je politički forum gdje se predsjednici vlada i ministri iz nekoliko resora sastaju na godišnjoj osnovi i određuju što su im ciljevi u obrazovanju, zaštiti okoliša, unutarnjim poslovima itd. Oni su to radili i prije, samo što nije postojala institucija koja je tu političku volju zemalja jugoistočne Europe pretvarala u konkretan posao. To sad preuzima Vijeće za suradnju. Da biste to napravili, morate imati dobre odnose s Europskom komisijom i biti snažno povezani s vladama jugoistočne Europe, da biste znali što su njihovi prioriteti i kako koja vlada vidi svoje prioritete u energetici, obrazovanju itd. Da bi se sve to realiziralo, potrebna je znatna povezanost s međunarodnim financijskim institucijama. Mi smo u zadnjih nekoliko mjeseci upravo postigli to da imamo čvrsta uporišta u sva ta tri segmenta i prioritetnim područjima, prije svega, energetici, infrastrukturi, jačanju suradnje u području unutarnjih poslova i pravosuđa te jačanju suradnje u oblasti obrazovanja, zdravstva, politike prema mladima. U tim područjima od jeseni kreće konkretan rad. Vijeće nije tu da zamjeni individualne politike pojedinih vlada niti pojedine pregovore, ili ostvarenja političkih prioriteta pojedinih vlada.

Koji su konkretni projekti koji bi mogli biti realizirani u skorije vrijeme?

- Europska komisija priprema višekorisnički program za jugoistok Europe za sljedeće tri godine, gdje će, uz postojeće programe pomoći pojedinim zemljama, biti razrađena mogućnost prijavljivanja projekata od više vlada. Taj širi strateški pristup obuhvaćat će projekte značajne za više zemalja. I u tome će Vijeće za suradnju imati ključnu ulogu, zato jer je ono već

identificirano kao ključni partner EU-a za pitanje razvitka jugoistočne Europe. Veliki dio procjenjivanja tih transnacionalnih projekata bit će obavljen uz konzultacije s našim vijećem, odnosno stručnjacima iz odjela energetike, infrastrukture, pravosuđa itd.

Postoji li već sad neka vizija koji bi to regionalni projekti mogli biti?

- Prioritet će sigurno biti energetika i infrastruktura jer je jasno da postoje zaostaci jugoistoka Europe u osiguranju dovoljnih količina energije, u maksimalnom korištenju transportnih kapaciteta i potencijala za prijenos energenata s istoka na zapad, s ruskih ili srednjoazijskih izvorišta na zapadnoeuropska tržišta. Zaštita okoliša i telekomunikacije, kao i ubrzanje realizacije planiranih prometnih koridora će također biti prioriteti.

BiH će vjerojatno zaobići ti krupniji projekti?

- Neće! Jedan od projekata o kojem se razgovara i s kojim se bavi Svjetska banka je tzv. zapadnobalkanski plinski prsten koji bi trebao obuhvatiti sve zemlje jugoistočne Europe. Također, projekt jadransko-jonskog plinovoda, koji je sad u fazi razrade, išao bi kroz BiH. Projekata ima i bez obzira na prijeteću globalnu gospodarsku recesiju u ovom dijelu Europe, gdje se posljedice tih velikih promjena još ne osjećaju, i u toj mjeri još uvijek postoji visoki interes međunarodnih financijskih institucija da sudjeluju u izgradnji tih projekata. Može se reći da se investicijski interes počeo seliti upravo na jugoistok Europe, jer s ovim ulaskom deset srednjoeuropskih zemalja u EU, taj ciklus investicija je tamo već iscrpljen, a potencijali jugoistočne Europe se sad počinju snažnije osjećati i uvažavati. S druge strane, stope gospodarskog razvitka i uzlazni trend na jugoistoku Europe žele iskoristiti zapadne financijske institucije. Također, cijena radne snage ovaj dio Europe čini atraktivnim za investiranje. Europska banka za obnovu i razvoj, na primjer, u potpunosti redefinira svoje prioritete i iz srednje Europe se seli na jugoistok Europe. Velike svjetske razvojne agencije imaju izuzetan interes za ovaj dio Europe, a sad je na vladama zemalja jugoistočne Europe da na neki način iskoriste postojanje ovog vijeća koje ima otvorene kanale prema Europskoj komisiji i drugim međunarodnim institucijama, te da hrabrije iskorače iz vlastitog dvorišta te da korist počnu ostvarivati kroz suradnju s drugima.

Kakvom Vam se čini suradnja u regiji i spremnost za zajedničke projekte?

- Otvaranjem prema EU-u dolazi i do otvaranja prema ostatku prostora. U ovom procesu ne sudjeluju samo zemlje bivše Jugoslavije. To je jedan širi prostor unutar kojeg razlike između tih zemalja pomažu jedni drugima da ostvare identične ciljeve, članstvo u EU i NATO savezu. Mislim da raste spremnost za međusobnu suradnju. Ono što ohrabruje je to da očigledne razlike po nekim pitanjima ne umanjuju spremnost na suradnju. Vlade prepoznaju da će neka pitanja oko kojih postoje različita viđenja još dugo biti prisutna i da se na neki način ulazi u proces gdje

će političari prestati tražiti konačna rješenja, jer to najčešće dovede do trajnih problema, nego će se okretati traženju trajnog dijaloga i načina da žive jedni kraj drugih. Treba početi shvaćati da ni BiH ni Hrvatska ni Srbija nisu središte svijeta niti itko jamči da ćemo biti u interesu međunarodne zajednice. Svijet se mijenja i prioriteti se mijenjaju.

Razgovarala: Sanja Bjelica